

Polske Autosan nu på dansk marked

af Lars Ersgaard

Den svenske busforhandler ALAB Bussar AB, der forhandler polske Autosan, udstillede på Transport 2007, der fandt sted 29. marts til 1. april. Man udstillede to af firmaets bustyper i hal F, nemlig Autosan A0808T "Gemini" og Autosan A1012T "Lider".

ALAB Bussar AB, beliggende i Vänersborg, har siden marts 2006 leveret Autosan-busser på det svenske marked. Autosan er bygget af Polskie Autobusy, på deres fabrik i Sanok i sydøstlige Polen. Man har allerede leveret 9 stk. af midi-turistbussen "Gemini". Derudover har man leveret en enkelt af den 12 meter lange dagturistbus Autosan "Lider", og ca. 5 stk. af minibussen "Solina". Derved har man allerede en interessant palet af Autosan-busser kørende i vort naboland, og man krydser nu sundet med henblik på enten selv, eller finde dansk forhandler, til at markedsføre Autosan i Danmark. Autosan-busserne der allerede kører i Sverige er:

Midibussen Autosan A0808T "Gemini" er en 8,5 meter lang luftaffjederet hækmotor-midibus med plads til 29-33 passagerer. Den har klimaanlæg, 3,5 m³ gennemgående bagagerum, luftdøre 1-1-0 og køleskab som standard. Motoren er en 4 liter Cummins Euro IV på 136 kW. Som gearkasse fås enten ZF synkroniseret eller Allison automatisk, begge i kombination med retarder. Styretøjet er ZF, bremserne skivebremser. Karrosseriet er rustfrit stål.

Svenske Taxibil Syd's Autosan Gemini UTH768 i København i foråret 2007. Måske ses bustypen snart på danske nummerplader!?

Foto: ©Lars Ersgaard

Turistbussen Autosan A1012T "Lider" er en 12 meter lang 3,08 meter høj luftaffjederet hækmotor-dagturistbus med plads til 51 passagerer. Den har 9 m³ gennemgående bagagerum, og luftdøre 1-1-0. Motoren er en Volvo-Renault DXi 7 Euro 4 på 235 kW. Som gearkasse fås ZF synkroniseret i kombination med retarder. Karrosseriet er rustfrit stål.

Minibussen Autosan H7-10 MB "Solina" er en 7,7 meter 26-28 personers midibus, bygget på chassis fra Mercedes Benz Vario. Mens karrosseriet helt igennem er bygget i rustfrit stål hos Autosan. Bussen leveres som standard med klimaanlæg, 2,6 m³ bagagerum, automatisk forløb og klappedør bag bagakslen. Der er dermed allerede en dør i den, hvis man vil forsyne den med handicaplift.

Autosan bygger endvidere en række andre bustyper, der dog endnu ikke er kommet til Skandinavien. Her kan nævnes Autosan A1112 "Ramzes" der er en 12 meter lang 3,75 meter høj højdækker, samt A1010T "Lider", der er en 10-meter turistbus med Cummins motor.

Busproduktionen hos Autosan har ISO 9001-certifikat.

Autosan daterer sig helt tilbage til 1832, hvor Walenty Lipiński og Mateusz Beksiński etablerede en kedelsmedie i Sanok. I slutningen af 1800-tallet opbyggede man en produktion af jernbane- og sporvogne. I 1928 byggede man de første buskarrosserier, en serie på 15, på Lancia-chassis. I slutningen af 1940-erne indledte man storskala-produktion af busser. Først på Fiat-chassis, samt forhåndenværende Bedford-militærchassis. Siden begyndte man at benytte polske Star-chassis. I årene 1950 - 1959 producerede man 4.718 busser. I 1958 udviklede man den 9,3 meter lange selv bærende rutebil-model H01. Her begyndte man i stedet at benytte navnet "San", efter den nærtbeliggende San-flod. I årene 1960 - 1969 producerede man 22.503 busser. I slutningen af 1960-erne indgik man samarbejde med jugoslaviske "11. oktombri" i Skopje (Sanos) om udvikling af en ny rutebil/turistbus-type. I 1968 kunne man så bygge de første prototyper af den ny 10 meter lange med bærende hækmotor-bustype H9. Med serieproduktionen af H9 begynder man så at benytte navnet "Autosan". I årene 1970 - 1979 kunne man med den ny Autosan H9 producere hele 37.075 busser. I 1981 kom en ny model Autosan H10, udviklet i samarbejde med jugoslaviske TAM. H10 kunne bygges lige fra turistbus til 4-dørs bybus. I 1984 kom frontmotor-midibussen H6. Begge modeller produceredes sideløbende med den allerede kendte H9. I årene 1980 - 1989 producerede man 33.047 busser. Jerntæppets fald, og den efterfølgende brugtimport af vesteuropæiske busser, medførte derefter betydeligt fald i produktionstallene. Det illustreres bedst ved at man i årene 1990 - 1999 kun producerede 7.932 busser. Man blev samtidig successivt privatiseret. I 1990 blev man et "eenmands-statsselskab". I 1993 blev man, sammen med en anden polsk busfabrik Jelzc, opkøbt af den polske racerkører, Mercedes-Benz-personbilforhandler og reservedelsgrossist, Sobięslaw Zasada. Sammen med Jelzc bliver man lagt ind under holdingselskabet Polskie Autobusy. Her kom man i gang med udvikling af ny bustyper. I første omgang baseredes det på Mercedes Benz-licensbygning. Siden kom egne designs, med motorer fra Cummins, Iveco og Renault. Man kunne dermed endeligt stoppe H9-modellen i 2001. I årene 2000 - 2002 producerede Autosan 1.598 busser. Man er aktuelt ca. 900 medarbejdere, foruden landevejsbusser bygger man også skinnebusser og sporvogne.

Autosan H9 var den polske standard-rutebil igennem 1970-erne og 1980-erne. Her ses en Autosan H9 i Wrocław i 1993, samme år Autosan blev privatiseret.

Foto: ©Lars Ersgaard

BUSFRONTEN

Alle rettigheder til tekst/billeder tilhører artiklens forfatter/fotograf(er).

Foreningen Busfronten

Postbox 23 - 2850 Nærum - Tlf./fax 45 80 44 66

E-mail: busfronten@busfronten.dk - www.busfronten.dk